

[51] Den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite
Møte torsdag den 1. februar 1973 kl. 9.

Møtet ble ledet av formannen, H e l g e S e i p .

Til stede var: P. Borten, T. Bratteli, K.M. Fredheim, K. Frydenlund, G. Hansen, A. Haugstvedt, O. Lyng, T. Oftedal, E. Petersen, H. Seip, K. Willoch, Annemarie Lorentzen (for L. Granli), B. Ingvaldsen, G.A. Larsen, I. Bakken, K.J. Brommeland, R. Fjeldvær, G. Garbo, E. Engan (for A. Hagen), Aase Lionæs, Sonja Ludvigsen, S. Nybø, I. Ulveseth og J.A. Vikan.

Av Regjeringens medlemmer var til stede: Statsminister Lars Korvald, utenriksminister Dagfinn Vårvik, statsråd Hallvard Eika, Handelsdepartementet, statsråd Ola Skjåk Bræk, Industridepartementet og statsråd Trygve Olsen, Fiskeridepartementet.

Følgende embetsmenn ble gitt adgang til møtet:

Fra Utenriksdepartementet: Statssekretær Tormod P. Svennevig og underdirektør Martin Huslid.

Fra Departementet for handel og skipsfart: Statssekretær Kåre Gisvoll.

D a g s o r d e n :

EF-saken. Rapport fra handelsministerens reise.

Formannen: På dagsordenen foreligger den rapport fra handelsministerens reise som i går ble delt om til komiteens medlemmer. Det ble på utenrikskomiteens møte i går fra medlemmer av komiteen gitt uttrykk for ønske om at det i tilknytning til den rapporten som handelsministeren har latt sende rundt, også blir gitt en viss orientering om drøftingene innen de enkelte land, og spesielt i de land hvor det måtte være ting som det var særlig grunn til å understreke. Videre ble det under møtet i utenrikskomiteen gitt uttrykk for at man gjerne ville ha en orientering om hvorledes Regjeringen regner med at tidsplanen vil bli framover når det gjelder forhandlingene med EF og tidspunktet for en [51] avslutning, slik man i dag vurderer mulighetene for det.

Jeg har forstått det slik at det er handelsministeren som først vil redegjøre, og jeg gir da ordet til ham.

Statsråd Hallvard Eika: Den utvida utanrikskomiteen har fått omdelt eit notat der eg har oppsummert nokre hovudtrekk og hovudinstrykk frå den reisa eg gjorde til Fellesskaps-hovudstadene i tidsrommet 16.-27. januar, og eg går ut frå at medlemene av komiteen har fått gjort seg kjende med det, slik at eg her berre kan gje nokre supplerande opplysningar og synspunkt.

Lat meg då først streka under det som alt er nemnt i notatet, at samtalene sjølvstykke ikkje hadde karakter av forhandlingar, men det var ei utveksling av opplysningar og synspunkt. Dette gjorde at det ikkje var naturleg korkje for oss eller

for den andre parten å koma med konkrete framlegg eller gje spesielle konkrete lovnader.

Det er på denne bakgrunn ikkje så lett å vurdera kva for praktiske resultat som kan koma ut av turen. Som eg alt har uttala i notatet, har eg – og det trur eg òg gjeld dei andre som var til stades under samtalen – ei kjensle av at samtalen var nyttige og kom på eit heldig tidspunkt.

Den norske delegasjonen vart vel motteken overalt, og det vart gjeve uttrykk for vilje til å hjelpe til med å finna fram til rimelege løysingar som grunnlag for ei frihandelsavtale med Norge, sjølv om eigeninteressene i samband med spesielle produkt sjølv sagt vart dregne fram under mange av samtalen.

Det har vore nemnt i pressa at mottakinga i Paris var kjølig. Eg synest pressa her har hatt ein tendens til å overdriva noko, sjølv om eg skal vedgå at samtalen i Paris vel var den minst gjevande på turen. Når han det var, heng det ikkje berre saman med det faktum at Frankrike er det landet som har gjeve uttrykk for den mest restriktive eller, om ein skal seia det slik, mest proteksjonistiske holdninga, men òg med at den franske viseutanriksministeren var svært generell og lite konkret under samtalen.

Elles vil ikkje eg her i dag freista å gradera den velvilje vi møtte i dei einskilde hovudstadene. Som sagt var mottakinga god overalt.

Det bør likevel leggjast til at samtalen med marknadsminister Nørsgaard hadde ein noko annan karakter enn dei andre, på bakgrunn av dei spesielle tilhøve til Danmark og vel også fordi danskane kjenner problema våre etter måten godt på førehand. Det synest [52] ikkje å vera nokon tvil om at Danmark gjerne så langt som det er råd, vil hjelpa oss med å få best moglege løysingar i Brussel. Eg avtalte forresten med Nørsgaard at vi etter reisa skulle syta for at danskane fekk best moglege og ajourførte opplysningar om stoda og våre eigne standpunkt, og det er noko som vi er i ferd med å følgja opp, og som vil verta følgt opp framover.

Av dei konkrete hovudspørsmåla var det naturleg nok dei «følsomme» varene og spørsmåla kring fiskeriprodukta som tok mest tid. Som kjent er det særleg Frankrike som har teke ei sterkt restriktiv holdning til dei følsomme varene, særleg innan metallsektoren. Vi møtte òg noko av dei same synspunkta, om enn langt meir avdempa og gjerne knytte til spesielle produkt, i einskilde andre hovudstader. Det vi frå norsk side særleg freista å streka under i samband med desse spesielle varene, var dei avgrensingane som kraftressursane våre tilseier når det gjeld vidare ekspansjon på norsk side. Eg trur dei opplysningane vi her kunne gje, både i samband med prisen og med omsyn til sjølvve mengda av kraft som sannsynlegvis vil stå til disposisjon framover, var nyttige, og sjølv om vi vel ikkje greidde å fjerna all otte, trur eg vi i alle høve fekk oppklåra eller redusert fleire mistydingar.

Den reint generelle innstillinga vi møtte i hovudstadene – utanom Paris – når det galdt dei følsomme varene, var at dei var innstilte på følgja det tollavviklingsskjemaet som er teke inn i dei andre handelsavtalene. Vi understreka sjølv sagt at også ei slik løysing ville gje ei dårlegare balansert avtale for Norge enn for dei fleste andre EFTA-landa, på bakgrunn av den store rolla som dei følsomme varene spelar i norsk produksjon og eksport.

Vi gav elles frå norsk side uttrykk for særleg uro over opplysningane om nye følsomme produkt som det er på tale å trekkja inn i forhandlingsmandatet, så som magnesium, silisiumkarbid og halvfabrikata av aluminium. Når det gjeld magnesium, kunne eg i Italia, som er den største eksportøren av dette produktet innan Fellesskapet, syna til brevvekslinga frå Kennedy-runden som sikrar at all import frå Norge utanom Fellesskapet sin eigen produksjon skal koma tollfritt inn. Frå italiensk hald vart det under samtalene sagt frå om at det ikkje var på tale å seia opp denne brevvekslinga. Spørsmålet om ei overgangstid på 4 ½ eller 7 år for magnesium skulle difor ikkje representera eit fullt så stort problem som det opphavleg såg ut til å gjera.

Halvfabrikata av aluminium var særleg framme i Belgia, som er det landet ved sida av Frankrike som synest å gå hardast inn for ei særordning for dette produktet. Vi la her vekt på å syna kor liten den norske produksjonen er i høve til den samla produksjon innan [53] Fellesskapet, og at det difor ikkje skulle vera grunn til å klassifisera dette produktet som følsomt i høve til Norge.

Når det gjeld fisk og fiskeprodukt, herunder herda fett, vil det vera kjent frå pressa at det er nokså stor meiningsskilnad mellom medlemslanda om desse produkta skal koma inn under mandatet for forhandlingane med Norge eller ikkje. Dei som særleg synest å gå imot at fiskevarene skal koma med, er, forutan Frankrike, Nederland og Irland, medan Storbritannia på den andre sida har gått sterkt inn for at i alle høve djupfryst fiskefilet skal koma med i avtalen. Også dei medlemslanda eg ikkje har nemnt i denne samanhengen, syntes etter det vi fekk inntrykk av under samtalane, å vera positive til at fisk skal koma med.

Det er sjølv sagt uråd for meg i dag å seia kva det endelege resultatet vert på denne sektoren for så vidt gjeld mandatet. Vi såg det som eit hovudpunkt her å sikra at sjølv om ikkje fisk og fiskeprodukt skulle koma med i det mandatet som vi får vona vert vedteke måndag den 5. og tysdag den 6. februar, så skal i det minste døra haldast open for at desse varene kan koma med i forhandlingane på eit seinare tidspunkt. Og ikkje i noko land var det nokon som direkte uttala seg mot ei eventuell slik løysing.

Det har i pressa vore spekulert mykje over i kor stor grad fiskerigrensespørsmålet ville verta trekt inn i samband med forhandlingane om fisk i handelsavtala. Stort sett vil eg seia at dette spørsmålet berre vart perifert nemnt i einskilde av samtalane. Men slik samtalane utvikla seg, fann eg det naturleg ved fleire høve å gje uttrykk for det som er Regjeringa sin politikk på dette området. Eg kan leggja til at marknadsminister Nørgaard meinte at det nok ville verta kravd ei eller anna form for forsikring om fiskerigrensa i Norge dersom fisk og fiskeprodukt skulle koma med i avtala. Dette vart elles også nemnt frå Kommisjonen si side i den samtalen eg hadde med kommisjonsrepresentanten Soames og andre i Brussel.

Lat meg endeleg seia to ord om eit anna emne som vart flittig omtala ei stund i avisspaltene, nemleg oljespørsmålet. Dette emnet vart ikkje omtala i det generelle hovudinnlegget som eg heldt i hovudstadene, men det fall naturleg under den vidare meiningsutveksling i visse høve å nemna den betydning dei lovande olje- og gassressursane på den norske kontinentalsokkelen ville kunna få for Europas

energiforsyning, noko som understreka den betydning Norge vil ha som samarbeidspartnar i framtida. Dette vart likevel alltid nemnt slik at det gjekk klart fram at vi ikkje såg på oljen som noko forhandlingstema.

[55] Når det gjeld timeplanen, understreka eg sterkt den vekt vi på norsk side la på å få slutført forhandlingane innan 1. april, og at vi på norsk side var klare til å ta til med forhandlingane når det skulle vera. Det vart synt stor skjønsemd for dette synspunktet, og dette var vel òg grunnen til dei mange – trur eg då – velmeinte råd vi fekk om ikkje å insistera på å få fisk med i sjølv mandatet ved komande rådsmøte den 5. og 6. februar. Dette rådet som vi møtte fleire gonger, forstod vi vart gjeve under føresetnad av at eit mandat den 5. februar skulle vera å sjå på som eit del-mandat som på eit seinare tidspunkt skulle supplerast med eit nytt mandat når det første var utbrukt. Det vart altså ikkje då føresett eit fullstendig mandat. Det var sjølv sagt i denne samanhengen vi streka under at i så fall måtte døra haldast open for at fisken kunne koma med i eit seinare tilleggsmandat.

Vidare vart det tilrådd, også i samband med tidsfaktoren, at ein førebels ikkje skulle pressa for sterkt fram spørsmålet om konsultasjonar på andre område, t.eks. i skipsfartssektoren, då dette kunne seinka arbeidet med sjølv handelsavtala. Når det elles gjeld skipsfartskonsultasjonar, viser eg til det som er sagt i notatet.

Spørsmålet om dei reelle moglegheiter for å få slutført forhandlingane innan 1. april var framme fleire stader, spesielt i samband med utsiktene til å få eit forhandlingsmandat på det komande rådsmøtet måndag den 5. og tysdag den 6. februar. Dei fleste gav uttrykk for liten optimisme med omsyn til å nå fram til semje om eit mandat gjennom COREPER før 5. februar, men samstundes rekna dei med at det ville vera råd å få semje om eit del-mandat, i det minste, på rådsmøtet den 5. og 6. februar. Sjølv under den føresetnaden har Fellesskapet bruka heile to månader på å nå fram til eit mandat, og har sjølv sagt då redusert tilsvarande den tida som framleis står til disposisjon for sjølv forhandlingane og forminga av eit tilleggsmandat. Likevel synest det framleis å vera mogleg å slutføra forhandlingane før 1. april, dersom det er politisk vilje til stades på begge sider. Her er det grunn til å minna om at i den augneblinken mandatet er eit realitet, vert ansvaret for vidareføring av saka på Fellesskapet si side ført over til Kommisjonen, som har synt monaleg større evne til å skapa fortgang i saka. Men tapet av dei to månadene er likevel ein realitet – ein realitet vi på norsk side ikkje har hatt reelle moglegheiter til å unngå, og som har auka faren for at forhandlingane kan koma til å strekkja seg utover 1. april.

For så å summera opp, vil eg ta til att med å seia at samtalane tvillaust var nyttige og kom til rett tid. Dei som møter på rådsmøtet måndag og tysdag, og som vi møtte mange av under turen, vil ha eit betre bilete av våre problem og synspunkt, og såleis betre [56] vera i stand til å forma eit forhandlingsmandat for Kommisjonen. Når mandatet ligg føre, reknar vi med at dei reelle forhandlingane vil ta til i løpet av ei til ei og ei halv veke. Regjeringa er sjølv sagt innstilt på at dei skal kunna førast fram så snøgt og så effektivt som råd.

Hovudtyngda av forhandlingsdelegasjonen sit for tida i Brussel og arbeider med opplegget til det første forhandlingsmøtet. Når ein har valt Brussel, er det ikkje

minst for å ha den intime kontakten med embetsmenn i Kommisjonen og andre som er verdfull under dette arbeidet. Arbeidet er lagt slik opp at førsteutkasta skal vera ferdige straks etter at eit mandat ligg føre måndag eller tysdag. Den veka eller vel så det, som ein får fram til første forhandlingsmøte, vil då verta bruka her heime til behandlinga i Regjeringa og til den konsultasjon med den utvida utanrikskomiteen som er ein føresetnad for Regjeringa sitt arbeid på dette feltet.

Formannen: Jeg takker handelsministeren for redegjørelsen. Jeg går ut fra at vi i tilfelle senere kan komme tilbake til spørsmålet om Regjeringens prioritering av de enkelte forhandlingstemaer, og gir nå ordet til statsministeren.

Statsminister Lars Korvald: Jeg skal bare si noen få ord i tilslutning til det som handelsministeren sa om at Regjeringen har som siktepunkt å slutføre forhandlingene innen 1. april. Jeg vil understreke at det hele tiden har vært Regjeringens siktepunkt å føre forhandlingene slik at tollnedtrappingen kunne ta til 1. april, så langt det står til norske myndigheter. Det har aldri i Regjeringen eller mellom representanter i Regjeringen vært drøftet at man nå anså dette umulig. Det har også gått klart fram av det statsråd Eika sa her. Imidlertid er man på grunn av Fellesskapets problemer med å nå fram til et mandat blitt forsinket, eller har tapt noe tid – om man vil bruke det uttrykket – slik handelsministeren har gitt uttrykk for.

Når det gjelder planen med tidsfrister for proposisjoner til Stortinget, vil jeg på bakgrunn av det spørsmål formannen stilte innledningsvis her, og det formannen sa i et foredrag på Hønefoss i går kveld, få opplyse følgende om mai-juni som tidsfrist for en ratifikasjonsproposisjon til Stortinget om en handelsavtale, slik det stod anført i de dokumenter jeg har oversendt til Stortinget:

Jeg har fra Utenriksdepartementet fått opplyst at den avdeling som steller med det, har anført nevnte [57] tidsfrist nærmest ut fra det synspunkt at det tar tid å utarbeide en proposisjon. Dessverre har jeg ikke vært oppmerksom på dette forhold før brevet ble oversendt til Stortinget. Jeg finner det derfor påkrevet å understreke at spørsmålet ikke har vært politisk vurdert, og at en proposisjon vil bli fremmet så snart avtalen er undertegnet. Og jeg regner selvfølgelig ikke med at det skulle ta så lang tid som det kunne fremgå av den angitte tidsfrist, dersom man når fram til en avtale innen 1. april. Jeg ber derfor om at man ikke må ta den anførte tidsfrist som noe uttrykk for at Regjeringen har vurdert situasjonen annerledes.

En annen sak, som selvfølgelig komiteen er oppmerksom på, er at avtalen kan bli forsinket i forhold til 1. april dersom det skulle dra ytterligere ut før man får mandatet – vi håper jo at det skal komme på mandag eller tirsdag – eller forhandlingene skulle ta lengre tid enn vi har antatt.

Reelt sett skulle det etter min vurdering ennå være mulig å nå fram til en avtale til 1. april. En ratifikasjonsproposisjon vil bli utarbeidet umiddelbart etter at man har nådd fram til en avtale, og denne utarbeidelse skal ikke fra Regjeringens side ta unødig lang tid.

Jeg håper at jega med dette skulle ha avklart det spørsmålet som her har vært berørt.

Kåre Willoch: Jeg vil først si meg glad for det notat som vi denne gang fikk omsendt på forhånd. Den slags papirer gjør det meget lettere å forberede seg til møtene og følge med i det som senere skjer.

Jeg har to spørsmål. Det ene gjelder timeplanen. Jeg deler selvfølgelig, og meget sterkt, forhåpningene om at man skal bli ferdig med forhandlingene til 1. april. Men etter det som er antydnet her, er jo ikke det sikkert – for å si det forsiktig – og jeg vil gjerne høre om Regjeringen har overveiet hva man må gjøre for å minske den skade som vil inntreffe hvis forhandlingene trekker ut forbi det tidspunkt hvor det er nødvendig å være ferdig hvis tollnedtappingen skal tre i kraft fra 1. april. Jeg tror det vil være av stor interesse for flere – i hvert fall vil det være av interesse for meg – å få en oversikt over den type problemer man da vil komme opp i, og de muligheter for løsninger som synes å foreligge. Jeg vil med dette ikke ha sagt at jeg på noen måte regner med at forhandlingene kommer til å fortsette utover den antydede tidsramme, men de antydninger om muligheter for dette som her er kommet, synes jeg er så vidt alvorlige at det er naturlig å overveie hvorledes man i tilfelle skal behandle situasjonen.

[58] Det annet spørsmål gjelder oljen. Jeg har med tilfredshet merket meg handelsministerens uttalelse om at den ikke er forhandlingstema. Men jeg vil for ordens skyld gjerne få bekreftet at det ikke er falt uttalelser, hverken fra regjeringshold – som det her er sagt – eller fra annet hold i tilknytning til forhandlingsdelegasjonen, som kan gi den annen part noe inntrykk av at spørsmål vedrørende oljekonsesjoner kan ha noen sammenheng med utfallet av handelsforhandlingene.

Bernt Ingvaldsen: Det var en meget interessant redegjørelse handelsministeren gav, men det var et par ting jeg ikke riktig fikk tak i. Det gjaldt for det første spørsmålet om å få fiskeriene med i mandatet og spørsmålet om en eventuell erklæring om fiskerigrensen. Jeg forstod det slik at hvis man skulle ha fått en avgjørelse om fiskerispørsmålet nå med en gang, ville det utsette fastsettelsen av mandatet, og at det derfor var antydnet at man burde se tiden an med det spørsmålet. Likedan forstod jeg det slik at spørsmålet om skipsfartskonsultasjoner også ville sinke fastsettelsen av mandatet. Er det slik å forstå at hvis man vil ha disse to ting med i mandatet og i forhandlingene fra begynnelsen av, så er det vanskelig å komme i gang og få mandatet avgjort den 5. og 6. februar?

Statsminister Lars Korvald: Det første spørsmål hr. Willoch stilte, er et interessant spørsmål. Nå har altså Regjeringen hittil regnet med at man *skulle* nå fram, så noen gjennomdrøftelse av hva man kunne tenke seg å gjøre dersom man ikke når fram med en avtale til 1. april, har man ikke foretatt ennå. Men jeg har personlig tenkt meg den mulighet at om man f.eks. skulle være så heldig å nå fram med en avtale til 1. april, som vi tar sikte på, så bør man i forståelse med Stortinget overveie om den da kan tre i kraft mens man foretar ratifikasjonsprosessen. Det har forekommet med enkelte avtaler at man har gjort det på den måten. Da kan man

avbøte en viss skade, hvis det dreier seg om et så kort intervall som det her kan bli spørsmål om. Men skulle det vise seg at man ikke skulle få mandatet klart på rådsmøtet mandag og tirsdag til uken, vil man stå overfor den situasjon som hr. Willoch antydde, og som man da meget nøye må gjennomvurdere.

[59] Formannen: Jeg vil gjerne få lov å stille et tilleggsspørsmål, før jeg gir ordet til neste inntegnede taler. Når det ble nevnt at fisk ikke ville bli tatt med nå, men at man tok sikte på å få det inn i et supplerende mandat senere, vil jeg gjerne vite: Når vil det da være møter som gjør en slik viderebehandling i EF mulig?

[60] Statsråd Hallvard Eika: Eg kan svara på det spørsmålet i samband med spørsmålet frå hr. Ingvaldsen.

Vi har ikkje gått inn for at fisk ikkje skal koma med i det første mandatet, men det var viktige krinsar blant dei vi snakka med, som vurderte ut frå at føresetnaden for å få eit mandat så tidleg som den 5. februar, var at det vart eit delmandat som først og fremst galdt industriprodukt. Frå desse hald vart det då sagt at skal vi få til eit delmandat for industrivarer den 5. februar, må de underhand akseptera at dette delmandatet i første omgang ikkje inneheld fisk. Vårt svar på det var då at dersom så skal skje, må iallfall det mandatet verta utforma slik at døra står open for fisk, slik at det kan koma med i eit tilleggsmandat.

Om det vert eit delmandat eller eit fullstendig mandat som kjem – dersom det kjem noko måndag eller tysdag, er enno uklårt, så vidt eg skjønar.

Det same resonnementet som har vore framført for fiskeprodukta, har vore gjort gjeldande for konsultasjonsordning når det gjeld skipsfarten.

Ingvald Ulveseth: Eg vil først peika på dette med tidsfristane. Som alle kjenner til, har norsk industri i dag store problem på grunn av at ein ikkje veit om denne handelsavtalen kan koma tidnok, slik at ein kan vita kva slag vilkår ein skal arbeida under. Derfor er det viktig at ein gjer alt ein kan for å få ein handelsavtale i stand, og sjølv om han ikkje er underteikna, i ei slik form at ein kan få fastlagt industrien sine arbeidsvilkår.

Elles har eg lyst til å streka under dette som har kome fram i avisene i alle fall, om olje som forhandlingstema. Nå har det vorte sagt at olje ikkje skal vera forhandlingstema, så ein får berre slå seg til tols med det. Men dei pressemeldingar ein har fått, har kanskje gjeve uttrykk for at oljen trass alt vart dregen inn. Og den måten handelsministeren forma sitt innlegg på her i dag, kunne vel kanskje òg få ein til å tru at han meinte at olje burde trekkast inn på ein måte, slik at dette vart teke med i vurderinga når vi skal få fastlagt vår handelsavtale.

Nå skal eg ikkje våga å gå nærare inn på dette. Det må verta Regjeringa si sak å finna fram til sin forhandlingspolitikk, men eg vil gjerne streka under at den utvida utanrikskomiteen på eit tidleg tidspunkt har slege fast at olje ikkje skal vera med som forhandlingstema i desse forhandlingane.

[61] Det andre spørsmålet eg hadde lyst til å koma med, gjeld dei såkalla kjenslevare produkt som har kome så sterkt inn. Der er det vel heilt klart at

industrien i dag er svært vonbrotten når det gjeld dei problem vi her står framføre. Ein var kanskje merksam på dette før EF-avrøystinga, men i dag har dette vorte heilt klårt for industrien, og her er det eit stort vonbrot innanfor norsk industri.

Det er eit punkt til eg har lyst til å ta opp med handelsministeren direkte. Det er dette som har gått att i pressa, og som går att i det referatet som vi har fått her, der det blir sagt at dei avgrensingane som kraftsituasjonen vil gje i framtida, fører til at produksjonsvolumet ikkje kan laga særlege problem for dei kraftkrevjande industrisektorane.

Nå er det mogleg at ein kan koma i den situasjon, men eg trur det ville vera svært uklokt om ein brukar dette argumentet så sterkt at ein bind seg i ein avtale, slik at vi ikkje skal kunna driva med den industri som passar for våre tilhøve. I dag kan det kanskje sjå ut som om vasskrafta ikkje gjev grunnlag for så store vidare utbyggingar, men når ein kanskje etter kvart får store gassfunn, ville det vera galt om vi i dag skulle binda oss til ikkje å driva ein slik industripolitikk som passar for våre tilhøve. Eg vil så sterkt eg kan, be om at vi ikkje låser oss fast her. Vi kjenner til at ei rekkje av dei industriverksemder vi har i dag innan aluminium t.d., ser det som heilt nødvendig å auka produksjonen. Sjølv sagt vil det ikkje skje i dei to, tre første åra, men dette er ein avtale som skal gjelda på lengre sikt. Derfor er det viktig at ein heile tida har klårt for seg at ein ikkje bind seg til slike avgrensingar – korkje gjennom plafondar eller på annan måte. Men som sagt, Regjeringa får også her føra sin forhandlingspolitikk, men eg vil alt nå streka under at dette vil eg ta sterkt avstand frå dersom ein såleis bind seg til å godta eit slikt opplegg.

Når det gjeld dei viktige problema som ein har med siliciumkarbid og dei andre sakene som seinare er komne opp, og dessutan omsynet til halvfabrikata, forstår eg det slik at det ikkje har særleg mykje for seg å gå inn på desse spørsmåla her i dag. Alle er sikkert klare over desse avgrensingane, og eg går ut frå at handelsministeren er merksam på at dette er ting ein må slåss for å få bort. Vi får berre håpa at det må lukkast.

Trygve Bratteli: Vi må vel regne med at vi nå går inn i en periode hvor virksomheten omkring arbeidet med handelsavtalen vil bli intensivert, og hvor også denne komite vil få et økende behov for å bli fortløpende og konkret informert om de problemer som foreligger, og de problemer som eventuelt måtte oppstå. Jeg tror det i [62] den sammenheng kan være riktig, iallfall føler jeg trang til det, å be om at en da på hensiktsmessig måte også lar denne komite bli delaktig i dokumenter som kan tjene det formål – sjølsagt i forbindelse med møter som skal holdes mellom Regjeringen og denne komite, men for så vidt også uavhengig av de møter som det måtte bli behov for. Jeg nevner som en illustrasjon at i den skriftlige rapport vi fikk i går, er det i punkt 4 vist til at det i alle hovedsteder ble holdt et generelt innlegg. Jeg går ut fra at det generelle innlegg også må foreligge som et dokument som uten vanskeligheter skulle kunne tilstilles denne komite til orientering.

Handelsministeren nevnte i dag, så vidt jeg oppfattet ham, at han vil sende en rapport til den danske markedsminister Nørsgaard i forbindelse med reisen, som skal kunne være til nytte for Nørsgaard sett på bakgrunn av den danske velvillighet til å

ville støtte norske ønskemål. En rapport av den art vil jo være av interesse ikke bare for markedsminister Nørsgaard, men jeg skulle tro også for denne komite.

Og det kan være andre dokumenter som selvfølgelig Regjeringen selv og spesielt de departementer det dreier seg om, i sakens natur har bedre oversikt over enn vi kan ha, som kan tjene som generell informasjon og gjøre denne komite bedre beredt til å behandle de konkrete spørsmål som etter hvert sannsynligvis vil melde seg i denne sammenheng.

Jeg vil så også gjerne si at de pressekonferanser som ble holdt rundt i hovedstedene, og de uttalelsene som der kom fra handelsministeren om oljen, i og for seg ikke gav noen særlig klarhet om hva som egentlig foregikk på det felt. Jeg er fullt oppmerksom på at det ble sagt også i disse pressekonferanser at oljen ikke var noe forhandlingstema, men jeg går ut fra at det hadde en hensikt å bringe det inn. Det er neppe nødvendig rundt i europeiske hovedsteder i dag å fortelle at det er underveis oljeutvinning på kontinentalsokkelen i Nordsjøen. Det er de formodentlig tilstrekkelig oppmerksom på. Så selve det å bringe spørsmålet inn må åpenbart ha en annen hensikt enn å tjene som ren opplysningsvirksomhet. Slik som en del av disse uttalelsene falt, og fordi en aldri vil bruke pressekonferanser som dokumenter, kunne det være av en viss interesse å høre hva egentlig siktepunktet var med at dette spørsmålet om olje ble brakt inn fra norsk side, selv om det var ledsaget av erklæringer om at dette ikke var noe forhandlingstema.

Når det gjelder fiskerigrensen, er jo situasjonen der den – men det er mer en indre norsk sak – at det for noen måneder siden i høy grad ble avgitt erklæringer i forbindelse med fiskerigrensen. Formuleringene der er vel etter hvert blitt andre. I dag opplyste handelsministeren så vidt jeg oppfattet ham, at dette bare ble perifert brakt opp i enkelte hovedsteder, og at det gav handelsministeren [63] anledning til å presisere Regjeringens politikk på dette område. Også der kunne det være av interesse å bli delaktig i hvordan dette ble presisert overfor forhandlingspartnerne i denne sammenheng.

Når det gjelder tidsskjemaet, går jeg etter de opplysninger som særlig kom her fra statsministeren, ut fra at alt er satt inn på å kunne hode fristen den 1. april, og at det for så vidt på det punkt ikke er noe mer å si fra min side på dette tidspunkt.

Jeg vil også stille et spørsmål som de erfarne tjenestemenn i departementene kanskje vil kunne vurdere, og delvis sannsynligvis også våre utenriktstjenestemenn i de hovedsteder som har vært mest i nærheten av forhandlinger av denne art. Det er de uttalelsene som kom om mulighetene til å få et utvidet forhandlingsmandat når det gjelder vitale områder, etter det som blir utformet 5. og 6. februar. Jeg er for min del ikke klar over på hvilket grunnlag en bygger den optimisme når det gjelder virkelig viktige og vitale forhold. Her bygger jeg for min del vesentlig på samtaler med svenske venner og andre under de forhandlinger de førte, som hos meg har avleiret det inntrykk at når det først var kommet til det trinn at forhandlingsmandatet hadde lagt en ramme, var det senere veldig vanskelig å få utvidet denne ramme på virkelig viktige og vitale områder. Jeg vet ikke hvordan handelsministeren med de rådgivere han i en sak som denne kan ha, vurderer hvordan en der vil formulere en dørgløtt til å kunne smette en stor sak inn gjennom på et senere tidspunkt. Det vet

jeg ikke, men det er vel grunn til å være litt engstelig for at det når det gjelder saker som i forholdet mellom Norge og de ni eller enkelte av de ni, kan være vanskelige, kanskje er noe optimistisk å regne med at et stort viktig saksområde kan bli tatt opp til virkelige realitetsforhandlinger på et senere tidspunkt under det forhandlingsforløp vi nå imøteser, selv om det ikke er kommet med i det mandat som forhåpentlig blir ferdig i hvert fall ikke senere enn 5. og 6. februar.

Jeg kommer så til det som for meg og etter min oppfatning for denne komite er det vesentlige, og det er dette: Hvordan vurderer nå Regjeringen selv situasjonen og forhandlingsopplegget med sikte på de forhandlinger som skal ta til som realitetsforhandlinger når et mandat fra Kommissjonen foreligger ferdig?

Det reiser nemlig også et meget viktig spørsmål som Regjeringen under alle omstendigheter må vurdere, og det er prioriteringen. Regner en alle de spørsmål en har presentert som norske ønskemål, som likeverdige, og at hva en får og ikke får mer eller mindre vil være prisgitt styrken i den motstand de enkelte punkter eventuelt måtte møte, eller er det her en klar prioritering fra Regjeringen selv?

[64] Det er nok å nevne hovedområdene: Følsomme varer som deler seg opp i flere forskjellige arter av følsomme varer. Fiskerisektoren som i virkeligheten heller ikke representerer noe enhetlig problem. Der ligger hele spørsmålet om en tenker seg ved eventuelt å få fisk inn i en handelsavtale å få med alt det som med bred penn går inn under tittelen. Hva med frossen fisk, fileter, med i egentlig forstand industrielt bearbejdede fiskeriprodukter – altså produkter med fisk som råstoff, bl.a. fiskehermetikk? Regner en med å kunne nå fram med alt gjennom en handelsavtale? Hvis ikke, hvordan er Regjeringens eget opplegg for hva en vil legge størst vekt på å kunne nå fram med gjennom forhandlinger av denne art?

Hva med ønsket om en konsultasjonsordning for norsk skipsfart? Altså: Det hele løser seg opp i en liste av meget vesentlige spørsmål, og jeg for min del føler meg helt sikker på at Regjeringen selv er fullt oppmerksom på dette, og at den arbeider med det en kan kalle en strategi for disse forhandlingene. Men det er klart at også for denne komite vil det være av betydelig interesse å bli kjent med hvilken strategi Regjeringen her akter å basere seg på.

Statsråd Hallvard Eika: Først nokre ord til representanten Willoch sitt spørsmål i samband med timeplanen, dvs. kva som vert gjort for å minska skadane for det tilfelle at forhandlingane ikkje skulle verta slutførte til den 1. april.

Det er klårt at såpass lang tid som prosedyren kring mandatutforminga har teke frå Fellesskapet si side, har det vore naudsynt å taka opp det spørsmålet til vurdering, og det er under arbeid. Det problemet som kanskje spring ein raskast i augo, og som på mange måtar er særleg essensielt, er problemet med opphavsreglane i samband med at ei avtale ikkje kan tre i kraft den 1. april. Spørsmålet er for så vidt allereie under arbeid i Kommissjonen på bakgrunn av den finske situasjon, der ein i Fellesskapet visstnok no reknar med som gitt at det ikkje vil liggja føre noka avtale for Finland før den 1. april. Vi har for vår del ikkje kome så langt i arbeidet at eg kan gje uttrykk for korleis dette reint konkret skal løysast, men problema er under arbeid og vurdering og har vore tekne opp med embetsmenn

i Kommisjonen på bakgrunn av at det er eit problem som i alle tilfelle vil oppstå for andre land, og som kan oppstå for Norge.

Så nokre ord om oljen. Til representanten Willoch kan eg berre seia at eg kan stadfesta at det korkje frå meg eller frå nokon annan som deltok i reisa, falt uttaler som [65] kunne gje den andre parten eit inntrykk av at den norske regjeringa var ute etter å introdusera direkte eller indirekte oljen som eit forhandlingstema.

Det som var bakgrunnen for at oljen vart nemnd i eit par innlegg, var at innlegga hadde karakter av skildring av Norge og den norske situasjonen som samarbeidspartnar i det framtidige samarbeid innan Vest-Europa, og i den samanheng ville det vore å gje eit skeivt bilete dersom ein ikkje nemnde dei ressursane som Norge har eller truleg vil få på eit så sentralt område som olje og gass. Lenger vart det ikkje gått, heller ikkje under samtalene.

Ei anna sak er at olje er eit såpass brennbart emne i norsk politisk debatt at det som eg hadde freista å uttrykkja i samtalene med pressa, ikkje alltid var til å kjenna att når ein såg pressereferata.

Så nokre ord om det spørsmålet som representanten Ulveseth reiste i samband med kraftkrevjande industri og kraftressursane. Det seier seg etter mitt syn sjølv at vi under desse samtalene ikkje har kunna – og heller ikkje i framtida vil kunna – basera diskusjonen om den framtidige utviklinga i den norske kraftkrevjande industri på noka form for binding som avgrensar vår handlefridom. Det vi tok sikte på i desse samtalene, var å fjerna den mistyding vi hadde inntrykk av gjorde seg sterkt gjeldande hos enkelte fellesskapsland, at situasjonen framleis var den at Norge hadde store uutnytta ressursar av billeg vasskraft som kunne nyttast til ein sterk ekspansjon i den kraftkrevjande industri. Der såg vi det slik at det var viktig å få fram at vi no er i den situasjon at dei kraftverk som skal byggjast ut i tida framover, vil bli mykje dyrare å byggja enn dei tidlegare – så mykje dyrare at prisen på krafta byrjar å nærma seg nivået for kraft produsert på basis av olje, slik at vi prismessig når det gjeld ein eventuell ekspansjon i den kraftkrevjande industri, ikkje står i nokon spesielt sterk konkurransesituasjon.

I tillegg streka vi under at etter våre analysar ville det også reint kvantummessig sett vera temmeleg små mengder som kunne stillast til disposisjon, og at dei mengder truleg ville avgrensa seg til det som trengst for ei rasjonalisering av den kraftkrevjande industrien, og ikkje til nyutbygging i større stil.

Det vart heller ikkje nokon gong under samtalene frå den andre part slått frampå om krav om noka form for avtalemessig binding av eventuell norsk industriutvikling, korkje basert på vasskraft eller på olje. For oljens vedkomande rekna, så vidt eg skjøna, dei fleste med at norsk olje ikkje vil verta spesielt mykje billegare enn den oljen som dei andre land har til disposisjon, slik at vi ikkje der reint prismessig vil få nokon konkurransemessig føremon av same type som vi hadde i [66] første åra vi bygde ut vår kraftkrevjande industri.

Representanten Bratteli gav uttrykk for at det hadde vore ein føremon om ein kunne ha lagt fram for komiteen mitt generelle innlegg slik det vart halde i dei ulike landa.

Trygve Bratteli: Det var ikke det jeg sa, for bare å gjøre det klart.

Det ble nevnt her at det ble gitt en slik generell redegjørelse. Jeg mente det da kunne være nyttig om en også kunne få den som en del av informasjonsmaterialet.

Statsråd Hallvard Eika: Til det vil eg seia at det i og for seg ikkje låg føre noko dokument. Det som skjedde, var at ein justerte og forandra litt på innlegga frå møte til møte alt etter kva for saker vi meinte var mest interessante i vedkomande samtale og i relasjon til vedkomande land.

Det var heller ikkje avtale med marknadsminister Nørgaard at han skulle få ein direkte rapport om denne reisa. Det som var avtala, var at når vi hadde det naudsynte materiale, skulle vi gje han ytterlegare opplysningar som kunne vera av verdi for han i hans argumentasjon innanfor Fellesskapets organ. For å nemna eit eksempel har vi allereie sendt nedover til statsråd Nørgaard ytterlegare dokumentasjonar i samband med problemet ekspansjon i kraftkrevjande industri på basis av elektrisk kraft, og visse andre opplysningar i samband med ein del av dei kjenslevare varene.

Så nokre ord om fiskerigrensa. Som eg sa, var fiskerigrenseproblematikken mindre framme frå den andre sida enn ein i og for seg kunne venta på bakgrunn av det inntrykket ein hadde fått frå norsk presse. Det som vart gjort frå mi side, var å presisera det som eg vel tidlegare også har presisert her i denne komite, og som andre medlemmer av Regjeringa har presisert, nemleg den holdninga som Regjeringa har teke i spørsmålet om fiskerigrensa. For å taka det opp att, sa eg under dei samtaler der det falt naturleg, at den norske regjering hadde ingen planar om å gå til utvidingar av fiskerigrensa før FN's konferanse om havet folkerett. Det arbeidet som vart gjort kring denne problematikken i Norge i dag, tok sikte på å førebu seg på det som skulle skje på denne konferansen. Kva som ville måtta koma til å skje med den norske fiskerigrensa og dei problem som knyter seg til den etter konferansen om havets folkerett, vil måtta [67] avhenga av kva slag sett av internasjonale lover eller reguleringar som kjem som resultat av denne konferansen, idet det hadde vore og det er ein tradisjon i norsk politikk å byggja på internasjonal rett i slike spørsmål.

Som sagt fekk vi eit inntrykk av at fiskerigrenseproblematikken ikkje på nåme nær stod så framme i debatten som vi hadde hatt inntrykk av på førehand. Men som det også gjekk fram av det som eg refererte til av samtalene med Nørgaard, må ein framleis rekna med at det spørsmålet vil koma til å verta trekt inn, sjølv om interessa kring det ikkje var så markant som vi hadde venta – kanskje fordi dei mange presiseringar av Regjeringas politikk i samband med fiskerigrensa her heime var kjende i medlemslanda.

Endeleg nokre få ord til representanten Bratteli si etterlysing av Regjeringa si prioritering og Regjeringa sitt syn på dei mange prioriteringsproblema som naudsynleg må liggja involverte i dette forhandlingsopplegget og i forhandlingane.

Som hr. Bratteli så riktig streka under, er sjølv sagt Regjeringa ikkje berre merksam på dei mange avvegingsproblem vi her står framføre, men også sterkt oppteken av dei.

[68] Når vi ikkje har lagt fram dette sakskomplekset for den utvida utanrikskomiteen korkje tidlegare eller i dag, har det samanheng med at vi manglar det særdeles viktige dokument i vurderinga av avvegingsproblema som utgjerast av Fellesskapet sitt mandat. Det er klart at våre prioriteringar til ein viss grad må formast ut frå vurderinga av mandatet. Berre for å nemna eit døme: om vi får eit mellombels mandat som er avgrensa berre til industrien kontra eit omfattande mandat alt frå første hand.

Statsminister Lars Korvald: I forbindelse med det spørsmål som hr. Bratteli var inne på, om dokumentasjon til komiteen, vil jeg gjerne si at det er Regjeringens hensikt å sende de dokumentasjoner som man til enhver tid måtte ha, og som man vurderer kan være av interesse for komiteen, slik at den kan være med og bedre vurdere spørsmålene etter hvert som man går fram i forhandlingene. Hensikten med disse møtene er jo ikke bare å orientere, men nettopp å få råd og vurderinger fra komiteen, og jeg er enig i at komiteen også må få dokumentasjoner.

Så var hr. Bratteli innen på spørsmålet om et utvidet mandat etter at man har fått utformet et første mandat, hva som ville være mest tjenlig. Det var vurderinger som vi i Regjeringen stod overfor når det var spørsmål om et mandat på et tidligere tidspunkt, da det så ut til at det ville bli et begrenset mandat. Vi vurderte det slik at det ville være heldigst å få et fullstendig mandat med en gang. Vi hadde kanskje ikke så stor innflytelse på det, men vi gjorde det vi den gang kunne gjøre for å få et fullstendig mandat. Vurderingen gikk så videre i COREPER og fortsetter i neste møte som finner sted nå mandag og tirsdag, hvor vi helst ser at det fremkommer et fullstendig mandat. I alle tilfelle må vi holde en dør åpen, slik handelsministeren nevnte. Men det beste ville være å få alt med på en gang.

De interessante spørsmål som hr. Bratteli reiste når det gjelder prioriteringene, er vi nødt til å komme tilbake til. De vil også bli lagt fram for komiteen når vi ut fra mandatet får den fulle oversikt, og etter hvert som man skrider fram i forhandlingene.

Hvorvidt det er mulig å få med i selve mandatet det som man kan si går utover handelsavtalen, f.eks. konsultasjoner om skipsfart, som Regjeringen har prioritert av de områder man gjerne vil samarbeide om utover handelsavtalen, har det ikke vært mulig å få noen klarhet i det spørsmålet ennå. Men i alle tilfelle regner man vel med at man får med en generell utviklingsklausul som åpner mulighet for å føre dette spørsmål videre, og vi har jo, som jeg forsøkte å uttrykke her, prioritert nettopp skipsfartskonsultasjoner.

[69] **Erling Petersen:** Jeg ble nærmest sjokkert da jeg hørte statsministeren antyde at man kunne tenke seg å sette i kraft et eventuelt handelsavtaleutkast før det ble formelt ratifisert i Stortinget. Det ville være et brudd på vår konstitusjonelle praksis og en nedvurdering av Stortinget. Det kan nok være at man kan ha påvist at noe slikt har hendt tidligere, men så vidt jeg forstår, må det ha vært i helt sekundære spørsmål og overhodet ikke i en sentral sak av denne størrelse. I politikken betyr formen ofte en realitet, og hvis man kommer opp i et uføre etter 1. april, må man

heller forsøke å redde seg unna gjennom midlertidige ad hoc-tiltak. Men å sette i gang et avtalekompleks av denne type før det formelt har fått legal kraft, vil jeg i høy grad advare mot.

På forrige møte stilte jeg et spørsmål, men jeg fikk ikke noe svar, så jeg tillater meg å gjenta det: Er det hittil kommet noen antydninger om at vi har fått innrømmet noen avvikelser fra mønsteravtalen som er positive, og til fordel for Norge? Jeg så i et avisreferat – nå skal man ikke stole på det før det er blitt bekreftet – at handelsministeren har utalt at den svenske avtalen ikke var god nok for Norge. Hvis dette er riktig – hva man altså ikke kan gå ut fra om det har stått i en avis – betyr det at Regjeringen ikke kan godta avtalen hvis man ikke får tilbud på noe som er bedre enn den svenske avtale?

Rolf Fjeldvær frafalt ordet.

Kåre Willoch: Kan vi få en utgave av handelsministerens uttalelser om fiskerigransen som kan refereres offentlig, som stadfestet korrekt referat, så vi vet nøyaktig hvilken ordlyd som er referert i EF-hovedstedene? For meg ville det være tilfredsstillende om formannen f.eks. kunne sørge for at et referat av handelsministerens uttalelser blir tilstillet komiteens medlemmer med beskjed om at det kan offentliggjøres. Jeg nevner dette fordi jeg føler behov for å ha et papir som jeg trygt kan bruke offentlig som et uttrykk for hva Regjeringen nå mener om dette spørsmål.

Når det ellers gjelder prioritering og videreføring av spørsmål som tidligere har vært reist her, forstår jeg det slik at handelsministeren har fått en slags orientering fra EF-hold om at hvis man ønsket et mandat fra Ministerrådet nå, burde man ikke insistere på å få fisk og skipsfartskonsultasjoner med i dette mandat, det skulle i tilfelle kunne tas opp etterpå. Jeg vil gjerne få helt klar beskjed om de norske myndigheter har gitt noe svar på dette punkt. Har man funnet ut at man likevel har måttet insistere på å få det hele med, med den risiko for forsinkelse som det [70] innebærer, eller har man vurdert risikoen for forsinkelse slik at man har antydnet at man likevel ville være tjent med et foreløpig mandat i første omgang? Jeg er klar over at man har sagt at man helst vil ha et omfattende mandat så fort som mulig, men jeg er interessert i å få vite om Regjeringen har gitt noen nærmere reaksjon på den antydning som synes å være fremkommet med hensyn til en avveining mellom et foreløpig mandat på nåværende tidspunkt og et mer omfattende mandat.

Formannen: Jeg forstod handelsministeren slik at Regjeringen nå for så vidt er innstilt på om nødvendig å prioritere et delmandat for industrien den 5. februar framfor å insistere på at fisk skal være med allerede fra starten av, forutsatt at man med et slikt mandat ikke utelukker at fisk kan komme med. Jeg kan forstå at man gjerne vil i gang med forhandlingene, men man står vel da overfor den risiko at man så kan komme til å måtte velge mellom å få fisken med og forskyvning av datoen, eller en avtale som blir mer begrenset, der fisken holdes utenfor; så om en ser dette

samlet, er jeg i tvil om virkningen av tidsmomentet. Men den avveiningen må Regjeringen selv foreta, om den mener at det er større sjanse for å få i havn en avtale som tilfredsstillende det minimum som Regjeringen mener den kan presentere ved å holde fisken utenfor i første omgang. Det er selvfølgelig en del av de spesielle industrivarene som nå er brakt inn i bildet, som man har behov for å drøfte og arbeide med for å få endringer av de standpunkter som en har inntrykk av i dag gjør seg gjeldende på EF-hold.

Når det gjelder fiskerigrensen, hørte jeg med stor interesse på det handelsministeren der sa. Jeg tror det ville være meget tjenlig om en fikk en autorisert form for dette og fikk det helt klart, for det har til nå ikke vært tilstrekkelig klarhet i alle forbindelser om standpunktet her. Men slik handelsministeren uttalte i komiteen i dag, tror jeg det ville bidra til den nødvendige avklaring.

Så har oljespørsmålet vært trukket inn i litt forskjellige sammenhenger. Først et par ord om dette med kommende kraftpris. I og med at vi bl.a. har svært store gassfunn i Nordsjøen, vil jo også spørsmålet oppstå om en skal satse på å bruke noe av den energi som her foreligger i gassform, som erstatning for en mulig utbygging av en del konkrete vassdrag. Hvis det er tilfellet, synes jeg ikke man på forhånd skal fraskrive seg muligheten for å kunne forlange gassleveranser til en pris som er noenlunde ekvivalent den man ville få ved utbygging av vasskraft. Det ville i tilfelle kunne bety at man forlanger en viss preferansepris for noe av den gassen som blir [71] utvunnet i Nordsjøen, med sikte på et slikt spesielt formål. Derved vil det være mulighet for å kunne stille visse vilkår i den retning. Og iallfall må en få vurdert spørsmålet også under den synsvinkel at man her har å gjøre med alternative energikilder, og at prisen som en skal betale for gass ilandført til Norge til norsk forbruk, ikke uten videre bør settes nøyaktig lik den som man regner med ved en langsiktig leveringskontrakt på kontinentalsokkelen. Vi har i mange forbindelser i norsk kraftpolitikk vært inne på langsiktige kontrakter av meget betydelig format som har bundet kraftprisen både i forbindelse med industriell og annen virksomhet over perioder opptil en generasjon. Vi må ha mulighet for tilsvarende vurderinger også i forhold til den energi som en i tilfelle er innstilt på å ta til Norge fra gassfunnene. Det spørsmål synes jeg det må legges såpass stor vekt på at en ikke her uten videre skal gi seg til å antyde bindinger av framtidig norsk kraftpris for energi som utbygges i årene framover.

I forbindelse med olje- og gasspolitikken må jeg jo også si at en får et inntrykk av at folk i utlandet mener at Norge nå har engasjert seg i kontrakter hvor vi gir litt til Storbritannia, litt til Tyskland og indirekte noe til Frankrike gjennom de franske interesser. Det at det pågår forhandlinger som Regjeringen iallfall kjenner meget vel til og holdes løpende orientert om, bl.a. med en hovedinteressent som er et selskap der den norske stat har over halvparten av aksjene, peker jo i den retning. Jeg skal vise et eksempel på hvorledes dette oppfattes i seriøse kretser i utlandet. Jeg viser til «The Economist» for 6. januar i år. Der blir det sagt ganske åpent at nå er det ingen muligheter lenger for å få gass fra den norske kontinentalsokkel til

Storbritannia, for det er sluttet en avtale om levering til Ruhrgas, og det står der bl.a.: on «other than purely economic grounds».

Derfor har det britiske Gas Council måttet erkjenne at de ikke har noen muligheter der. Ruhrgas er jo først og fremst tyske interesser, men det er også andre kontinentale interesser som er koblet inn her på forskjellige måter i forbindelse med den kontrakten. Det som etter min mening vil være betenkelig, er om man handler slik at man, selv om det ikke bringes direkte inn i forhandlingene, faktisk vil vanskeliggjøre sin egen forhandlingssituasjon ved å treffe andre disposisjoner, om Stortinget skulle beslutte det. Med andre ord, selv om spørsmålet ikke er gjort til et forhandlingsmoment under de direkte drøftinger, er vi allerede ute på en farlig vei hvis man binder seg slik at man siden kan føle et press i retning av å måtte avvike de prinsipielle retningslinjer som Stortinget hittil har lagt til grunn. Jeg forstår derfor godt dem som her i dag har brakt inn dette spørsmål og kommet med uttalelser i forbindelse med oljepolitikken – spesielt i tilknytning til denne reisen nå – for det sies så mye i [72] forskjellige fora i utlandet. En kan også konstatere såpass mye om en studerer f.eks. kursutviklingen på Philips Petroleum, at en har grunn til å være forsiktig med håndteringen av denne sak.

Ingvald Ulveseth: Eg er stort sett samd i dei synspunkt som formannen her har gjeve uttrykk for. Det einaste som eg har lyst til å streka under, er at det er ikkje så lett i dag å ha oversyn over korleis ein i framtida skal bruka dei ressursar ein finn i Nordsjøen, og derfor bør ein halda det spørsmålet ope. Om det vil gå akkurat slik som hr. Seip nettopp peika på, vil eg ikkje underskriva. Men det er klårt at vi har gass i Nordsjøen som vi kan finna det fornuftig å ta til landet her, og som vi kan bruka til ein så låg pris at vi kan få rimeleg elektrisk kraft utan at ein bind seg til ei slik utnytting av dei funn ein har i dag. Derfor trur eg at det er fornuftig at ein tek dette spørsmål svært alvorleg. Eg synest elles det var interessant – for ikkje å bruka eit sterkare uttrykk – at handelsministeren alt har sendt eit notat til den danske handelsministeren, der han har teke med ein del om kraftprisar o. likn. ut frå den vurdering som han gjorde greie for her no. Eg håpar at det ikkje er gjort på ein slik måte at ein seinare er bunden av det. For det er klårt at dersom vi ein dag seier at vi ikkje kjem til å utvida vår tungindustri, og neste dag skal forhandla for at det ikkje skal verta sett tak for levering av aluminium t.d., kan ein få problem. Så her må ein gå ut frå at Regjeringa vurderer dette spørsmålet så alvorleg som det lèt seg gjera. For min del vil eg atter ein gong streka under at dette er eit så alvorleg spørsmål at ein bør vurderer det grundig før ein set noko på papiret.

Knut Frydenlund: Til spørsmålet om overholdelse av fristen 1. april sa handelsministeren at når Ministerrådet hadde gjort ferdig sitt mandat nå den 5. og 6. februar, ville forhandlingene gå over til Kommisjonen. Da ville det hele gå mye hurtigere, og det er riktig. Men en skal samtidig også være klar over at i det øyeblikk forhandlingene går over til Kommisjonen på grunnlag av det mandat som er fremkommet, vil ansvaret for overholdelse av fristen 1. april i det alt vesentlige bli liggende hos Norge. Kommisjonen har da dette mandatet å holde seg til, det vil ikke

være så mye for dem å forhandle om, det er opp til oss å vurdere om vi skal godta det meste, eller om vi skal trekke forhandlingene i langdrag for eventuelt å oppnå et bedre resultat. Som en generell vurdering tror jeg ikke man vil bedre forhandlingsklimaet vis-à-vis EF ved å trekke forhandlingene i langdrag. Det vil selvfølgelig avhenge av mandatet osv., men resultatet vil neppe bli bedre for oss om vi trekker forhandlingene i langdrag. Jeg er [73] også litt usikker på dette med delmandat eller mellombels mandat, som det har vært snakk om her i dag. Nå er vi i begynnelsen av februar, forhandlingene skal være avsluttet 1. april. Jeg kan ikke se hvordan man innen den tid kan få noe vesentlig endret mandat i forhold til det man vil få etter møtet den 5. og 6. februar. Dette mandatet vil bare gjelde industrivarer, sa handelsministeren. Men det er jo nettopp dette EF legger i en frihandelsavtale. Når vi snakker om mellombels mandat eller delmandat, kan det være om noe som EF selv betrakter som det endelige mandat. Da kommer jeg inn på dette med prioritering, som handelsministeren sa man ikke kunne foreta før mandatet foreligger. Da vil man fra norsk side kunne sette opp hva man vil prioritere. Men det er klart at muligheten for å nå fram med en prioritering ville vært større under den reisen som handelsministeren nå har foretatt, om man hadde lagt fram hva man fra norsk side legger større vekt på og gjerne vi prioritere. Dette kunne ha vært av betydning for det mandat som nå blir utformet. Men når EF-landene ikke er blitt meddelt noe om denne prioritering, vil de ikke kunne ta hensyn til hva man prioriterer under utformingen av mandatet.

Kjell Magne Fredheim: Det går på dette med informasjonen overfor denne komite. Vi har fått et notat i dagens møte, et notat som hr. Willoch sa seg svært glad for, og som hr. Ingvaldsen kalte interessant. Jeg vet ikke om det er min feil, men jeg kan ikke dele denne gleden over notatet. Meg sier det i grunnen ingen ting.

Det går fram av notatet, noe som handelsministeren også har gitt uttrykk for her, at man ble vel mottatt, samtalene var nyttige og de kom på et riktig tidspunkt. Men dette sier ikke meg noe særlig utover det jeg visste fra før, og som alle vet. Det er slikt man kommer med på pressekonferanser – hadde jeg nær sagt – men ikke i en komite som denne. Det er mulig det fortsatt er min feil, dette møtet har vært veldig interessant, men vi vet fortsatt ikke noe mer enn vi visste da vi kom her, med hensyn til hva som er den norske regjeringens standpunkter på forskjellige områder. Vi vet heller ikke noe særlig mer om hva Fellesskapet på sin side legger opp til. Det får vi forhåpentligvis rede på over helgen.

Så over til det som hr. Bratteli var inne på. Han nevnte de orienteringer som handelsministeren har gitt i de forskjellige hovedstedene, og gav uttrykk for at det ville være nyttig om denne komite kunne få et referat også av informasjonene til Nørgaard som helseministeren selv nevnte at Nørgaard allerede hadde fått. Statsministeren sa at han ville la komiteen få de notater som man vurderer vil være av interesse for komiteen. Jeg vil da be Regjeringen om [74] å ta visse hensyn til de ønsker som kommer fra komiteens medlemmer, bl.a. fra hr. Bratteli, som jo er partileder og parlamentarisk leder for det største parti i Stortinget. Ville det ikke være mulig å etterkomme ønskene om referater av de generelle innleggene som ble

holdt, og referat av de informasjonen som Nørgaard faktisk allerede skal ha fått. Det må da vel foreligge noe i notats form som denne komites medlemmer kan få, slik at også denne komite får vite noe om hva som er blitt sagt, hva som er Regjeringens standpunkter. Jeg kan ikke se det annerledes enn at disse kravene burde kunne imøtekommes. Uttalelsene overfor andre lands politikere kan jo ikke være mer hemmelige enn at også norske politikere – i hvert fall denne lukkede komite – måtte kunne få seg tildelt dette.

Guttorm Hansen: Først til spørsmålet om delmandat eller fullstendig mandat. Jeg tror det er veldig viktig om Regjeringen, og det går jeg ut fra at den gjør, vurderer det som meget heldig dersom man kunne få et fullstendig mandat nå. Jeg er som enkelte andre litt skeptisk overfor antydningen fra EF's side om at vi bør nøye oss med et mindre fullstendig mandat nå. Nå er det jo fra norsk side erfarne forhandlere som både på statsrådsplan og på embetsmannsplan driver disse forhandlingene, så jeg går ut fra at de uten videre ser de samme betenkeligheter ved noe slikt som jeg for min del gjør. Jeg er svært engstelig for at det mandat som blir fastlagt, vil bli forhandlingsgrunnlaget, og at det vil bli veldig vanskelig å komme inn med så vitale spørsmål fra vår side som f.eks. spørsmålet om tollfri adgang for fiskeprodukter.

Så vil jeg gjerne nytte høvet til å spørre om noe som interesserer meg, som i og for seg gjelder en annen avtale, men som jeg går ut fra at Regjeringen arbeider med, nemlig avtalen med Kull- og stålunionen. Det har jo her vært drøftet noen spørsmål om hvilken form for avtale man her skulle søke å få. Jeg går ut fra at man nå i hvert fall har avklart det spørsmålet. Og så vil jeg gjerne høre om man når det gjelder fiskeeksport, i avtalen med EF legger opp til å få en såkalt islandsk avtale anvendt på norske fiskeprodukter, om det er den linje man legger opp til, eller om man vurderer andre former for fiskeriavtale.

[75] Bernt Ingvaldsen: Det var bare et par bemerkninger. Når det gjelder olje og gass, vil det på litt lengre sikt være muligheter lenger nord, og da er vel ilandføringen neppe aktuell andre steder enn i Norge.

Når det så gjelder mandatet og forhandlingene, har jeg oppfattet det slik at i desember var det ikke mulig å få et fullt mandat. Med fullt mandat vil man da ta sikte på en avtale utover en normal handelsavtale, som fortrinnsvis gjelder industriprodukter. Har man foretatt en utvidelse? Det ser også ut som om et fullt mandat som tar sikte på en avtale utover vanlig handelsavtale, er lite sannsynlig den 5. og 6. i denne måned. Mandater som vil gå ut over en vanlig handelsavtale, vil eventuelt komme senere. Både forberedelsene og forhandlingene om en vanlig handelsavtale vil kreve tid. Etter dette ser det ut som det ikke er sannsynlig at man vil få ferdig en handelsavtale til 1. april. Jeg vil der bare peke på at hvis avtalen skal være ratifisert så den kan tre i kraft 1. april, må vel forhandlingene være avsluttet omtrent 1. mars, og da begynner tiden å bli noe knapp.

Jeg er litt i tvil om hva handelsministeren har oppnådd med sin reise, og vi kan si hans mandat, etter de uttalelser som vi har fått her i dag. Det forekommer

meg at det var en noe klarere uttalelse med hensyn til fiskerigrensen, nemlig at Norge ville avvente den internasjonale avtale, og at Norge tradisjonelt pleier å følge internasjonale avtaler. Formuleringen av denne uttalelsen har vært etterlyst. Den tror jeg vil være meget interessant.

Når det gjelder å avklare Norges situasjon og interesser for EF-landene, slik at de kunne vite hva vi prioriterer og dermed lettere kunne komme til enighet og klarhet om et utvidet mandat, kan jeg ikke se at man er kommet noe særlig nærmere enn man har vært. Da forekommer det meg at man allerede nå er stilt overfor spørsmålet om hva man vil prioritere hvis man går inn for å få en vanlig handelsavtale, altså for industriprodukter. Og da får man det vel lettere ved å gå på så hurtig som mulig enn om man vil søke å få med andre ting. Da vil tidsfristen 1. april være nokså illusorisk.

Statsråd Ola Skjåk Bræk: Jeg vil gjerne imøtekomme formannens anmodning om å forklare litt av bakgrunnen for forlydender og opplysninger man har fått om inngåtte avtaler om salg av olje og gass til England og Tyskland. Jeg må gå litt tilbake i historien og minne om at grunnlaget for den konsesjon som Phillips-gruppen har fått, søkes i en kongelig resolusjon som er gitt i 1965 – på et tidspunkt [76] da man ikke visste om det fantes petroleum i Nordsjøen. Vi kunne den gang ikke sette opp stramme vilkår for å selge de første blokker. I 1970 var det klart at man stod overfor ganske betydelige funn av petroleum i Nordsjøen, og man måtte da undersøke nærmere mulighetene for hvor denne oljen kunne bringes i land. Den kongelige resolusjon som lå til grunn, gir adgang for myndighetene til å bestemme at oljen kan ilandføres i Norge hvis samfunnsmessige hensyn taler for det. Men det var ikke noe krav. Det er imidlertid fortolket slik av Stortingets industrikomite at hovedregelen er at den skal ilandbringes i Norge. Men dette var ikke noe som kom til uttrykk i selve konsesjonsvilkårene for Phillips-gruppen den gang. Resolusjonen ble gitt av en regjering lenge før vår.

Det ble nedsatt et utvalg som skulle undersøke disse forhold nærmere. Det ble nedsatt i 1971 og avgav sin innstilling i februar 1972. På grunnlag av denne innstilling ble det utarbeidet en St.meld. nr. 84, avlevert i april 1972. Innstillingen fra Ekofisk-utvalget, som det heter, konkluderer med at oljen kunne bringes i land i England, og at det kunne være gunstig for Norge dersom det ble nærmere klarlagt om vi kunne få en tilfredsstillende avtale med de engelske myndigheter om økonomiske, juridiske og skattemessige forhold, og videre, om vi kunne oppnå en avtale med Phillips-gruppen om kjøp av NGL – altså flytende gass – som danner grunnlag for petrokjemisk industri. Disse forhold var ennå ikke klarlagt. Stortinget ønsket da ikke å behandle stortingsmeldingen før disse forhold var nærmere utredet, og Industridepartementet nedsatte to nye utvalg til å føre forhandlinger med de britiske myndigheter og med Phillips-gruppen for å få forholdene brakt på det rene. Disse utvalg har arbeidet helt til det siste, og ennå er vel ikke siste punktum satt i avtalen.

Det ligger i sakens natur og da det senere skulle vise seg nødvendig å søke om konsesjon for legging av en gassledning til Tyskland for å få det best mulige

økonomiske utbytte av oljen, kunne man ikke godt gå hen å gi konsesjon på ilandføring i England med mindre man visste på forhånd hvilke vilkår man oppnådde i de enkelte land. Dette nødvendiggjorde en konferanse med engelske og tyske myndigheter om de nøyaktige vilkår. Det er før man har gitt konsesjon at man kan ha alternativer. Etterpå vil man stå uten alternativer. Det er disse avtaler som det nå er blitt opplyst om i pressen og da til dels hva de går ut på også. Men de er selvfølgelig gjort betinget av at det ble gitt konsesjon, og det er tatt alle forbehold om at Stortinget har den avgjørende myndighet i dette spørsmål.

Også Phillips-gruppen har gjort sin avtale [77] med de tyske myndigheter om salg av gass, for de står i samme situasjon; de kunne ikke legge ledning før de visste på hvilke vilkår de kunne selge sin gass.

Hydro har på sin side som deltager i gruppen også gjort avtale med ICI om førstebehandling av flytende gass til et videregående produkt som forutsettes å skulle kunne bringes hjem til Norge til betingelser som kan etablere en petrokjemisk industri i Norge. Alt dette er gjort som forberedelser, slik at man ikke skal ha solgt seg ved å gi konsesjon før våre rettigheter i det hele tatt er sikret.

I de utredninger som nå foreligger, og som i nær fremtid vil bli forelagt Stortinget, er behandlet også et annet spørsmål som formannen nevnte, nemlig om vi kan få ilandført gass til en slik pris at vi fortsatt kan produsere billig kraft på linje med vasskraft, slik at vi dermed skulle kunne være konkurransedyktig med vår billige kraft. Også dette er spørsmål som er vurdert, og som det vil bli redegjort omhyggelig for i den melding som vil komme. Jeg må dog her også si at det er grenser for hvor meget man kan forlange i henhold til konsesjonsvilkårene, fordi de er gitt på grunnlag av en resolusjon som ikke var så sterk som den vi har i dag.

Forholdene har medført at det er konstatert at det er petroleum på den norske kyst. Det er nå kommersiell interesse for dette, og vi kan i dag stille sterkere betingelser for å gi konsesjon enn vi kunne gjøre i 1965. Det er laget en ny resolusjon i desember i fjor som atskillig strammer inn, og hvor det er utalt som en klar hovedregel at oljen skal bringes i land i Norge med mindre helt spesielle hensyn taler for en annen løsning.

Jeg merket meg også hr. Ingvaldsens ytring om at når vi kommer lenger nord, vil ikke norskerenna lage noen hindring, og at oljen da helt naturlig må føres inn i Norge. Jeg tror da både de økonomiske, geografiske og politiske hensyn vil tilsi den samme løsning.

Jeg forstår godt de forlydender som er kommet om at det at disse kontrakter er inngått, kan skape det inntrykk at saken i virkeligheten er avgjort over hodene på Stortinget. Det er imidlertid ikke slik, og som forhandlingspoeng tror jeg ikke dette har vært brukt, iallfall har det fra Industridepartementets side, som har hatt kontrollen med og til dels ført disse forhandlingene ved sine underutvalg, aldri vært på tale å bruke det.

[78] Trygve Bratteli: Jeg må si jeg er litt overrasket over at denne saken blir tatt opp her uten at den står på sakslisten, og uten at det er tid til å behandle den i det

hele tatt. Vi venter på Regjeringens opplegg om ilandføringsspørsmålet, og denne saken har ikke noe å gjøre med den sak vi behandler her i dag.

Statsråd Ola Skjåk Bræk: Jeg vil gjerne svare på formannens spørsmål, men jeg trodde heller ikke denne saken hørte hjemme her.

Formannen: Vi kan vel diskutere det. Den er vel allerede brakt inn i og med at dette er et av de spørsmål som stadig har gått igjen i referatene fra handelsministerens reise. Men med det omfang den fikk i industriministerens redegjørelse gikk den utover rammen for dette møtet. Det er det ikke tvil om.

Statsråd Hallvard Eika: Eg vil berre til representanten Petersens spørsmål seia at eg naturlegvis har sagt at den svenske avtalen ikkje vil vera tilfredsstillande for Norge, fordi våre analysar syner at den vil ikkje på grunn av vår spesielle eksportstruktur gje ein tilfredsstillande balanse. Dette er eit hovudargument, eg strekar under *eit* hovudargument, for å ta inn fisk. Dermed har eg sjølv sagt ikkje teke standpunkt til kva slag avtale som skal godkjennast i siste instans.

Hr. Petersen spurde vidare om vi har fått «antydningar» om avvik frå hovudmønstret som ville vera positive for Norge. Eg strekar under at representanten Petersen bruka uttrykket «antydningar». Og til det kan eg svara ja. Det har vore «antydningar», og for så vidt sterkare ytringar enn «antydningar» også, i samtalene. Representantar for enkelte land har sagt at dei går prinsipielt inn for ei tollavviklingsordning svarande til dei andre seks landas og for at fisken skal koma med. Dette siste vil seia positive avvik frå hovudmønstret.

Berre eit par ord om spørsmålet om delmandat. Som statsministeren sa, har den norske regjering gitt uttrykk for at den ønskjer eit fullt mandat heilt frå byrjinga, fordi Regjeringa delar den tvil som er kome fram frå fleire representantar om at vi er tent med delmandat. Under samtalene vart det imidlertid fleire gonger sagt frå den andre sida av bordet at dersom vi når fram til eit mandat 5. og 6. februar, kan det verta [79] naudsynt at det vert eit delmandat. På basis av denne fråsegna svarte vi at i så fall måtte det vera eit minstekrav å halda opne døra for fisken.

Eg vil vidare streka under at så langt vi er informerte i dag, er det ikkje mogleg å seia om det mandatet som eventuelt kjem ut av rådsmøtet den 5. og 6., vert eit delmandat eller eit mandat som dekkjer hele spektret. Det er framleis uklårt. Begge delar kan, så vidt eg skjønner, verta resultatet dersom rådet kjem fram til semje.

Knut Frydenlund: Ble det fra EF-landene brukt uttrykket «delmandat»?

Statsråd Hallvard Eika: Det har vore bruka.

Knut Frydenlund: I hvilke land?

Statsråd Hallvard Eika: Eg tør ikkje seia kor akkurat ordet «delmandat» vart bruka, men eg kan lokalisera problemstillinga til eit bestemt land. Engelskmennene t.d. la fram heilt klårt den problematikken at ein må sjå i auga at dersom ein skal nå fram til semje i rådet om eit mandat den 5. og 6., kan det verta naudsynt ikkje å ta med fisk.

Knut Frydenlund: Bare for å klarlegge dette. Når EF kommer fram med et mandat for industrivarer, betrakter de ikke det selv som et delmandat. De betrakter det som et mandat. Om Norge ønsker å ha med andre ting, vil det komme i tillegg til dette. Det er språkbruken som forvirrer noe.

Aase Lionæs: Jeg er litt i villrede om definisjonen når det gjelder «delmandat» eller «supplerende mandat». Jeg vil derfor spørre: Har Regjeringen kjennskap til at EF overfor andre handelsavtaleparter har praktisert en slik prosedyre med «delmandat» som åpner døren for eventuelle senere mandater som tar med visse varer? Har man f.eks. under avslutningen av avtalene med Sverige og [80] Island brukt en slik prosedyre, eller er det noe som er spesifikt for Norge?

Tor Oftedal: Flere talere, deriblant handelsministeren selv, har vært inne på at den norske allmennhet og dermed også Stortingets medlemmer kanskje har fått en mangelfull og til dels misvisende orientering om hva som skjedde på handelsministerens konferanser ute i Europa. Handelsministeren brukte selv uttrykket at han ikke kjente igjen det han hadde uttalt i samtaler med pressen om oljesaken. Nå skal jeg være den første til å erkjenne at misforståelser eller bevisst forvrengning kan finne sted både i presse og kringkasting. Men det er allikevel min erfaring både som pressemann og som politiker at i den utstrekning jeg selv er blitt misforstått, er feilen som regel min egen. Det er jeg som har uttalt meg uklart og svevende og på en måte som kan misforstås.

Handelsministeren kom her i dette møtet med en karakteristikk av sin uttalelse om oljepolitikken under konferansene ute i Europa. Jeg håper jeg her gir et noenlunde korrekt og «fair» referat av hva han sa når jeg nå sier det slik at handelsministeren understreket at oljen ikke er forhandlingstema, men at oljen kom inn i debatten for å belyse hvilken interesse Norge har som en fremtidig samarbeidspartner i Europa. Jeg håper dette er et noenlunde dekkende og «fair» referat av det hele. Men skulle jeg påta meg å forklare videre hva som ligger i dette, ville jeg føle meg temmelig opprødd.

Kollega Fredheim kom med en uttalelse som jeg håper ikke blir misforstått. Han kom med en karakteristikk og sa at det vi nå har sett i dette notatet, er omtrent slikt man avgir på pressekonferanser. Jeg håper det ikke blir oppfattet som oppfordring til å uttale seg svevende og uklart på pressekonferanser. Jeg har ingen forutsetning for å vurdere hvordan handelsministeren har uttalt seg på pressekonferanser ute i Europa, men jeg vil understreke at det som ble sagt i møtet her i dag, ikke er så krystallklart at vi uten videre kan slå fast at slik og slik er det.

Sverre Nybø: Det var et spørsmål til handelsministeren. I tilfelle man skulle komme fram til dette som nå har vært betegnet som delmandat, hvor ikke fisk og fiskeprodukter skulle være med, har handelsministeren noen «kjensle av» – for å bruke et av hans egne uttrykk – hvor lang tid det [81] kan ta før et utvidet mandat, hvor også fisk er med, i tilfelle skal komme som en attpåsleng? Kan man her risikere at f.eks. spørsmålet om fisk og fiskeprodukter blir svevende i ett år, to år framover, eventuelt enda lenger?

Statsråd Hallvard Eika: Først eit svar til representanten Aase Lionæs. Vi har eit eksempel med Island, der fisken kom inn på eit seinare tidspunkt og ikkje var med i det opphavlege mandatet. Om ein snakkar om delmandat eller supplerande mandat, kan kanskje diskuterast, men der har vi eit døme på at i tillegg til det første mandatet kom ein med eit tilleggsmandat som trekkjer inn vesentlege nye moment.

Når det så gjeld det spørsmålet som hr. Nybø var inne på, er det vel å seia at då problemet vart presentert for oss, for det er frå andre sida spørsmålet om fisken skal inn i det første mandatet eller ikkje, vart presentert, vart det presentert som om dette spørsmålet i alle høve skulle inn i forhandlingane før avtalen var slutta. Kor raskt det i tilfelle måtte skje, er avhengig av tempoet i forhandlingane. Men det ligg i sakas natur at det er innanfor ramma av desse forhandlingane.

Otto Lyng: Det er en ting det ikke er gitt noe svar på fra Regjeringens side ennå, nemlig spørsmålet fra hr. Willoch om man kunne bruke uttalelsen fra statsråd Eika som Regjeringens offisielle syn på fiskerigrensen. Hr. Willoch har ikke fått noe svar på om man kan offentliggjøre den delen.

Statsråd Hallvard Eika: Eg må berre til det seia at eg ikkje kan skjønna at eg har oppfunne noka ny formulering av Regjeringas syn på fiskerispørsmålet. Det har vore referert tidlegare i den utvida utanrikskomite.

Formannen: Skal vi da gjøre det slik at når referatet foreligger, får vi se den passusen, og så kan vi i en eller annen form gjøre oppmerksom på at det er det standpunkt som er riktig. Kanskje kunne det ordnes slik at jeg får et avtrykk av det spesielle avsnittet, og så kan vi snakke om det senere.

Guttorm Hansen: Jeg spurte om Kull- og stålunionavtalen var drøftet noe videre. Jeg var [82] litt opptatt av det problemet, fordi det henger sammen med visse problemer i norsk industri.

Statsråd Hallvard Eika: Eg seier meg lei for at eg gjekk forbi det spørsmålet. Til det er berre å seia at vi for augneblinken ikkje er ferdig med vurderinga av spørsmålet om kven av dei to tilknytingsformene vi skal setja oss på. Som representanten Hansen var inne på, er det her sterk meiningsskilnad innanfor norsk industri, og det er etter måten nyleg det har konkretisert seg.

Guttorm Hansen: Er det ikke slik at fullføringen av disse to forhandlinger skal løpe parallelt, slik at man får avtalen med Kull- og stålunionen på samme tidspunkt?

Trygve Bratteli: Hvis vi er kommet til spørretimen, har jeg et spørsmål også. Jeg oppfattet situasjonen slik at Regjeringen ikke ser muligheter for i de få dager som er igjen før rådsmøtet å påvirke Ministerrådets behandling av forhandlingsmandatet og bringe inn norske prioriteringsønsker. Jeg skal ikke gå nærmere inn på det nå, men jeg spør da bare om det under alle omstendigheter vil bli noen ny kontakt mellom Regjeringen og denne komite når dette mandatet foreligger, og det formodentlig innbyr til en vurdering av prioriteringene.

Statsminister Lars Korvald: Det kan jeg svare bekreftende på. Det vil skje umiddelbart når vi har fått mandatet. Og i den utstrekning det ennå er mulig for Regjeringen å øve innflytelse, så foregår den gjennom vår forhandlingsdelegasjon i Brussel, samtidig som vi arbeider med det opplegg som Regjeringen vil presentere.

Møtet hevet kl. 11.00.